

Конструкти безпекозабезпечувальної концепції управління будівельними підприємствами

Процеси глобалізації у світовій економіці, що активізувалися наприкінці ХХ століття, мають не лише позитивні наслідки (надходження до економіки прямих іноземних інвестицій, що сприяє прискоренню темпів її зростання, диверсифікація економіки, поліпшення інфраструктури, підтримка малого та середнього бізнесу тощо), що створюють передумови для сталого економічного зростання та інтеграції до глобальної економіки, а й негативні (так, для України такими є техногенне перевантаження, програш вітчизняних товаровиробників у конкурентній боротьбі із закордонними, втрата працездатного населення через трудову міграцію тощо). І позитивні, і негативні аспекти процесів глобалізації в економіці слугують джерелом глобальних викликів, на які тією чи іншою мірою мають реагувати національні економіки та їхні галузі.

Глобальні виклики в економіці України посилюються локальними, які певним чином трансформують той чи інший глобальний виклик (підсилюють його або навпаки до деякої міри нівелюють його вплив). В Україні наймасштабнішим локальним викликом всеохоплюючого характеру у наш час є широкомасштабні військові дії РФ проти України. Відповіді на сучасні глобальні виклики необхідно шукати в кожній з галузей національної економіки. Чим більш значущою для національної економіки є галузь, тим активнішим має бути такий пошук.

Однією з базових галузей національної економіки України є будівельна, де у великому масштабі здійснюється виробництво будівельної продукції. Пошук відповідей на глобальні виклики в будівельній галузі України має враховувати особливості галузі, створення будівельної продукції та будівельних підприємств.

Виявленим проблемним ситуаціям та завданням будівельних підприємств притаманна спільна риса – ймовірність трансформації у конкретні загрози їхній діяльності, що актуалізує безпекозабезпечувальну діяльність підприємств, метою якої є забезпечення їхньої діяльності або забезпечення її економічної безпеки. Чим більш швидкою буде реакція підприємства на ризик трансформації глобальних та локальних викликів у конкретні загрози його діяльності, тим на більш ранніх етапах виникає можливість перервати ланцюг «глобальний виклик → проблеми та завдання, що виникають → їхнє перетворення на загрози діяльності → формування загрози → реалізація загрози → наслідки реалізації загрози».

Ймовірність перетворення глобальних та локальних викликів на конкретні загрози діяльності практично будь-якого підприємства є однією з численних причин, що привернули увагу науковців та практиків до забезпечення економічної безпеки вітчизняних підприємств. Поняття «економічна безпека підприємства» є базисним у новітній науковій системі – в економічній безпекології. Вибраний контекст визначення змісту цього поняття утворили його статус, що розкриває атрибутивність поняття, та підхід до пізнання потреби підприємства у безпеці, який визначає спосіб пізнання об'єктивної реальності, умови та цілісність спрямування дослідження. За статусом досліджуване поняття визнано умовою діяльності підприємства, а з числа відомих підходів до пізнання потреби підприємства у безпеці вибрано захисний. У вибраному контексті економічна безпека підприємства розглядається як відсутність (або дуже низька ймовірність) змін негативного характеру в системі «підприємство» або в її функціонуванні (в діяльності підприємства), що є результатом реалізації загроз, які можуть погіршити стан підприємства, перебіг його діяльності або її результати. Своєчасні розроблення та здійснення комплексу взаємопов'язаних за змістом, у часі та просторі безпекозабезпечувальних дій потребує управлінського впливу, тобто забезпечення економічної безпеки підприємства є всі підстави визнати об'єктом управління. Визнання комплексу безпекозабезпечувальних дій об'єктом управління потребувало вибору з використанням сформульованих вимог управлінських підходів.

Конструкти безпекозабезпечувальної концепції управління підприємством у контексті ухвалення та прийняття до виконання управлінських рішень мають бути наповнені конкретним змістом, що, власне, і визначає особливості управління підприємством з позиції забезпечення його економічної безпеки. Послідовність визначення змісту конструктів безпекозабезпечувальної концепції управління будівельним підприємством сформовано на прикладі базової загальносистемної функції системи «підприємство», яка, по суті, відображає її призначення, - функції виробництва, та маркетингової підсистеми, в якій, власне, формуються напрями його майбутньої діяльності. Операціоналізація конструктів загальної схеми комунікацій щодо підготовки, ухвалення та прийняття до виконання управлінських рішень на будівельному підприємстві з позиції забезпечення його економічної безпеки потребує вирішення низки завдань стосовно особливостей діяльності будівельних підприємств та створеної ними будівельної продукції.

Список використаних джерел

1. Гавловська Н., Кримчак О., Подгала В. Формування пріоритетів безпекоорієнтованого управління підприємствами в умовах турбулентності зовнішнього середовища. Modeling the development of the economic systems. 2024. № 1. С. 275–281. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-11-41>